

УДК 657.1:352

DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2026-1-96-103>

САВЧЕНКО Віра Меєрівна

кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва, обліку та
фінансів,
Херсонський державний аграрно-
економічний університет
м. Херсон/м. Кропивницький, Україна
Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-2496-2525>
savchenko_v@ksaeu.kherson.ua

КОНОНЕНКО Леся Віталіївна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, обліку та
фінансів,
Херсонський державний аграрно-
економічний університет
м. Херсон/м. Кропивницький, Україна
Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-5698-5003>
kononenko_l@ksaeu.kherson.ua

КАРНАУШЕНКО Алла Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент,
кафедри підприємництва, обліку та фінансів,
Херсонський державний аграрно-
економічний університет
м. Херсон/м. Кропивницький, Україна
Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-1813-2792>
karnaushenko_a@ksaeu.kherson.ua

**ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Обґрунтовано необхідність модернізації облікової системи органів місцевого самоврядування, продиктовану вимогами адаптації до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та міжнародних стандартів IPSAS. Досліджено специфіку облікового процесу в органах місцевого самоврядування, роль цифровізації у забезпеченні прозорості публічних фінансів та розвиток облікової системи.

Ключові слова: бухгалтерський облік, органи місцевого самоврядування, облікова політика, податковий агент, цільове фінансування, воєнні збитки, оподаткування, консолідована звітність, цифровізація.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні триває процес реформування системи бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності в державному секторі відповідно до вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів IPSAS [6; 15]. Перманентна трансформація інституційного середовища обумовлена євроінтеграційними векторами розвитку України, еволюцією ринкових відносин (зокрема відкриттям ринку земель сільськогосподарського призначення) та необхідністю нівелювання наслідків повномасштабних військових дій. Глобалізаційні виклики вимагають від вітчизняної системи обліку гармонізації з європейськими нормами, що передбачає адаптацію до міжнародних стандартів фінансової звітності та запровадження елементів нефінансової звітності (звітність зі сталого розвитку).

Усі зазначені макроекономічні чинники безпосередньо впливають на нормативну регламентацію облікових процесів у державному секторі та зумовлюють необхідність їх імплементації в практичну діяльність органів місцевого самоврядування. В умовах повоєнного відновлення територіальних громад місцеві бюджети стикаються з новими завданнями: від переоцінки пошкоджених об'єктів нерухомості до прозорого обліку цільового фінансування та

грантової допомоги. Відповідно, виникають нові вимоги до організації бухгалтерського обліку, що пов'язані з трансформуванням облікової політики, адаптацією до цифрового трансформування та реалізацією функцій податкового агентування [3, 4]. Це потребує удосконалення методичних підходів і адаптації внутрішніх регламентів організації обліку, облікової політики та розвитку сучасних цифрових механізмів управління фінансовими ресурсами територіальних громад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика організації бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності в державному секторі залишається одним із ключових напрямів сучасних наукових досліджень у контексті реформування системи управління публічними фінансами та євроінтеграційних процесів України.

Проблеми цифровізації бухгалтерського обліку в державному секторі України серед інших досліджували Семенець І. В., Шевченко С. О. та Григорів О. О. [11]. Автори акцентують увагу на необхідності впровадження сучасних цифрових технологій, ERP-систем та автоматизованих платформ обліку, що забезпечують підвищення прозорості фінансових операцій, оперативності обробки інформації та ефективності фінансового контролю в бюджетних установах.

Вагомий практичний внесок у дослідження прикладних аспектів функціонування фінансових систем на місцевому рівні зроблено у праці Дрозд І. та Ларікової Т., підготовленої за підтримки міжнародних донорів (зокрема Програми «U-LEAD з Європою») [2]. У цьому виданні деталізовано особливості побудови бухгалтерського обліку та висвітлено специфіку формування фінансової звітності безпосередньо в територіальних громадах, що є критично важливим для забезпечення прозорості місцевих бюджетів.

Особливості організації бухгалтерського обліку та оподаткування в органах місцевого самоврядування в умовах воєнного стану розглянуто у дослідженні Шульган О. та Свічкара Н. [13]. Автори аналізують зміни нормативно-правового забезпечення обліку, особливості казначейського обслуговування бюджетних коштів та порядок подання звітності в умовах воєнного стану.

Міжнародний досвід забезпечення прозорості фінансової звітності органів місцевого самоврядування досліджено у праці Хауштайн Е. та Лорсон П. [14]. Автори доводять, що громадяни зацікавлені у відкритості фінансової інформації органів місцевої влади, проте складність фінансової звітності часто ускладнює її практичне сприйняття.

Проблеми обліку та контролю бюджетів територіальних громад у воєнний і повоєнний період розглянуто у дослідженні Василевської-Смаглюк О., Гури Н., Дерун І. та Шевчука В. [1]. Автори обґрунтовують необхідність використання сучасних концепцій управління територіальними громадами, зокрема концепції «розумного міста», що дозволяє підвищити ефективність бухгалтерського обліку та фінансового контролю.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, окремі аспекти організації бухгалтерського обліку в органах місцевого самоврядування залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, потребують подальшого науково-методичного обґрунтування питання трансформування облікової політики органів місцевого самоврядування в умовах цифровізації, консолідації фінансової звітності, обліку воєнних збитків, орендних операцій та здійснення функцій податкового агентування при наданні негрошових благ членам територіальних громад.

Метою статті є визначення напрямів розвитку організації бухгалтерського обліку та формування облікової політики органами місцевого самоврядування, а також систематизація та визначення напрямів розв'язання проблем, що пов'язані із трансформуванням у державному секторі облікової та податкової політики і процесами цифровізації.

Основні результати дослідження. Організація бухгалтерського обліку в органах місцевого самоврядування передбачає побудову чіткої системи внутрішнього нормативного забезпечення, що реалізується через розробку локальних актів: Положення про бухгалтерську службу, Положення про організацію бухгалтерського обліку та Положення про облікову політику. Методологічні засади організації бухгалтерського обліку в державному секторі визначаються чинними нормативно-правовими актами та положеннями національних стандартів бухгалтерського обліку [6 - 10].

У практичній діяльності органів місцевого самоврядування доцільним є впровадження комплексного Положення про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку, яке у взаємозв'язку з посадовими інструкціями дозволяє регламентувати процедурні аспекти облікового процесу. Формування облікової політики органів місцевого самоврядування регламентується нормами бюджетного та бухгалтерського законодавства, а до розпорядчого акту включаються лише ті методичні елементи, щодо яких нормативно-правові акти державного сектору передбачають варіативні підходи. Є необхідним при розробці облікової політики враховувати такі елементи фінансування як гуманітарна допомога [11].

Специфіка облікового процесу в органах місцевого самоврядування обумовлена функціональною спрямованістю їх діяльності за КВЕД 84.11 «Державне управління загального характеру», що визначає формування значного масиву специфічних операцій, що непридатні іншим бюджетним установам. До таких операцій належать:

- акумулювання та розподіл цільових надходжень із державних або місцевих фондів;

- облік цінних подарунків, що придбаваються органом місцевого самоврядування для нагородження та заохочення членів територіальної громади.

Останній аспект зумовлює виникнення складних проблемних питань у роботі бухгалтерських служб. При безоплатній передачі активів у натуральній формі (наприклад, комп'ютерної техніки школярам) виникає об'єкт оподаткування, однак утримання податків із негрошового доходу має специфічні особливості.

У практиці діяльності окремих органів місцевого самоврядування (ОМС) застосовується підхід до відображення таких операцій, наведений у таблиці 1.

Таблиця 1 – Бухгалтерський облік цінних подарунків членам місцевої громади (поширений у практиці підхід)

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Перераховані кошти за 2 ноутбуки	2113	2313	45 000,00
2	Отримано 2 ноутбуки від постачальника	1311	6211	45 000,00
3	Взаємозалік заборгованостей	6211	2113	45 000,00
4	Видано ноутбуки школярам місцевої громади, які отримали найбільшу кількість балів на НМТ	5111	1311	45 000,00
5	Нарахований ОМС ПДФО за двох школярів (база оподаткування з урахуванням натурального коефіцієнту та неоподаткованої вартості подарунків у 2026 році) $45000/0,82=54878,05$ Неоподаткований мінімум 4323,05	5111	6311.1	9 099,82
6	Нарахований ОМС військовий збір з подарунку школярам $45000 - 4323,50 = 40676,50$ Сума ВЗ (5%): $40676,50 \times 0,05 = 2033,83$	5111	6311.2	2 033,83
7	Сплата ПДФО	6311.1	2313	9 099,82
8	Сплата військового збору	6311.2	2313	2 033,83

Аналіз проведень, що подані у таблиці 1 дозволяє визнати наявність методологічних порушень. Відповідно, такі проведення та нараховані суми не будуть визнані правомірними органами Державної податкової служби та органами державного фінансового контролю. Так, згідно норм Податкового кодексу України, податковий агент (яким є у нашому випадку територіальна громада) не має законодавчого права сплачувати податок на доходи фізичних осіб та військовий збір за платника податку за рахунок власних коштів (що ілюструють проводки №5 та №6 за Дебетом субрахунку 5111 «Поточні результати виконання кошторису»). Фінансування

таких витрат за рахунок кошторису установи кваліфікується як нецільове використання бюджетних коштів, а сама сума сплаченого податку визнається «додатковим благом» для отримувача, що запускає циклічний процес додаткового оподаткування.

У межах правового поля, за відсутності грошових виплат, обов'язок щодо покриття податкових зобов'язань покладається на отримувачів доходу (у випадку з неповнолітніми школярами - на їх батьків або законних опікунів). Оптимальний алгоритм дій передбачає попереднє інформування законних представників, і відповідно, внесення ними грошових коштів на реєстраційний рахунок органу місцевого самоврядування для забезпечення податкових зобов'язань, та подальше їх перерахування установою як податковим агентом до бюджету.

У таблиці 2 наведено коректну модель кореспонденції рахунків та суми для відображення зазначених операцій.

Таблиця 2 – Рекомендований порядок відображення податкових зобов'язань при наданні негрошових подарунків органами місцевого самоврядування

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
5	Нараховано ПДФО з вартості подарунка (виникнення заборгованості фіз. осіб/батьків перед ОМС)	2111*	6311.1	9 099,82
6	Нараховано Військовий збір з вартості подарунка (виникнення заборгованості фіз. осіб/батьків перед ОМС)	2111*	6311.2	2 033,83
6.1	Отримано кошти від батьків школярів на реєстраційний рахунок ОМС для покриття податкових зобов'язань	2313	2111*	11 133,65
7	Сплата ПДФО до бюджету (з коштів, які внесли батьки)	6311.1	2313	9 099,82
8	Сплата ВЗ до бюджету (з коштів, які внесли батьки)	6311.2	2313	2 033,83

*Примітка: замість субрахунку 2111 «Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками за товари, роботи, послуги» деякі установи за своєю обліковою політикою використовують субрахунок 6414 «Розрахунки за спеціальними видами платежів», суть залишається тією ж — ви покажете, що фізична особа винна вам гроші для перерахування в бюджет.

Проблемним для більшості державних установ, у тому числі і органів місцевого самоврядування є цифровізація облікових процедур. У державному секторі України сьогодні активно впроваджуються сучасні ERP-системи та автоматизовані програмні продукти [5, 12]. Їх використання забезпечує автоматизацію бухгалтерських процедур, підвищення оперативності фінансового контролю та мінімізацію ризиків помилок при здійсненні податкового агентування. В цілому, інтеграція облікових, аналітичних і контрольних модулів у межах сучасного програмного забезпечення дозволяє автоматизувати наскрізні процеси обробки інформації та мінімізувати вплив людського фактору органів місцевого самоврядування на результати бухгалтерського обліку.

Органи місцевого самоврядування мають контролювати відповідність облікової політики вимогам чинного законодавства. Відповідно є необхідним вносити зміни до регламенту з облікової політики при змінах чинного законодавства, зокрема облікових стандартів. Так, у 2026 році необхідно було внести зміни стосовно порядку обліку земельних ресурсів, податкової звітності, орендних операцій та розкриття нефінансової інформації. Відкриття та активне функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення для юридичних осіб посилює вимоги до контролю за цільовим призначенням земельних ділянок. Органи місцевого самоврядування повинні забезпечувати належний моніторинг зміни категорії земель та своєчасне відображення таких змін у бухгалтерському обліку.

Окремої уваги потребує питання звітності зі сталого розвитку. На законодавчому рівні впроваджується обов'язковість розкриття інформації про екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності відповідно до європейських стандартів ESRS. Незважаючи на те, що першочергово такі вимоги адресовані великим та середнім підприємствам корпоративного

сектору, загальна тенденція гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами IFRS/IAS поширює практику нефінансового звітування і на діяльність органів місцевого самоврядування. У зв'язку з цим місцеві ради мають враховувати показники сталого розвитку під час формування звітної інформації про фінансовий та соціально-економічний стан громади. Такий підхід сприяє позиціонуванню громади як економічного суб'єкта, що спрямовує діяльність на забезпечення реалізації Цілей сталого розвитку, що може позитивно вплинути на рішення потенційних грантодавців.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Сучасний стан організації бухгалтерського обліку в органах місцевого самоврядування зазнає трансформацій, що обумовлені євроінтеграційними процесами, реформуванням державного сектору, необхідністю адаптації до міжнародних стандартів обліку та процесами цифровізації. Діяльність органів місцевого самоврядування характеризується низкою особливостей, що обумовлює і специфіку господарських операцій. Найбільш проблемними є виконання функцій податкового агента при наданні негрошових благ (цінних подарунків) членам територіальних громад. Сплата податку на доходи фізичних осіб за рахунок кошторису установи є порушенням та трактується як нецільове використання бюджетних коштів. Оптимальним розв'язанням цієї проблеми є застосування механізму попереднього внесення коштів отримувачами доходу (або їх законними представниками) для покриття податкових зобов'язань із використанням натурального коефіцієнта при визначенні бази оподаткування.

Подальші перспективи розвитку облікової системи органів місцевого самоврядування нерозривно пов'язані з комплексною цифровізацією та впровадженням сучасних ERP-систем і автоматизованих програмних продуктів. Їх використання дозволяє автоматизувати наскрізні процеси обробки інформації, підвищити оперативність внутрішнього контролю та мінімізувати вплив людського фактору. Стратегічним вектором розвитку є своєчасне оновлення облікової політики відповідно до законодавчих змін, зокрема щодо вдосконалення моніторингу і обліку земельних ресурсів, деталізації орендних відносин, оцінки воєнних збитків та поступового впровадження елементів нефінансової звітності (зі сталого розвитку за стандартами ESRS). Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню прозорості фінансового управління та формуванню ефективного інформаційного середовища територіальних громад.

Перспективними напрямками подальших досліджень є проблематика впровадження сучасних цифрових технологій в обліково-аналітичну практику державного сектору.

Список використаних джерел:

1. Василевська-Смаглюк О., Гура Н., Дерун І., Шевчук В. Концептуальні засади обліку та контролю бюджетів територіальних громад у воєнний час та в повоєнний період. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 1 (48). С. 91-104. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.48.2023.3982>.
2. Дрозд І., Ларікова Т. Бухгалтерський облік та звітність у територіальних громадах : посібник / за підтримки Програми «U-LEAD з Європою». Київ, 2021. URL: <https://share.google/0OhSYopz2F2pn14V2> (дата звернення: 28.05.2026).
3. Кононенко Л., Савченко В., Назарова Г. Оподаткування у державному секторі економіки: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Сучасна техніка та інноваційні технології*. 2023. Вип. 1 (28-01). С. 92–97. DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2023-28-01-018>.
4. Кононенко Л., Назарова Г. Оподаткування державного сектору економіки в умовах формування Society 5.0. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-3>.
5. Лобода О. Переваги застосування інтегрованої системи інформаційного забезпечення підприємницької діяльності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 16. С. 133–139. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.18>.
6. Про схвалення Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 р. № 437-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80> (дата звернення: 28.05.2026).

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 р. № 1541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11> (дата звернення: 28.02.2026).
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 28.02.2026).
9. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013 р. № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text>.
10. Про затвердження Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 р. № 59. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2011-p> (дата звернення: 28.02.2026).
11. Савченко, В. М., Юрченко, О. В., Кононенко, Л. В. Зміна облікової парадигми та її вплив на перспективи формування моделі обліку діяльності некомерційних комунальних підприємств – закладів охорони здоров'я в умовах глобалізації. *Економічний простір*, 2021, (172), 81-86. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/172-14>
12. Семенець І. В., Шевченко С. О., Григорів О. О. Ефективність бухгалтерського обліку в державному секторі України в умовах цифровізації. *Modern Economics*. 2024. № 47. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-16).
13. Шулган О., Свічкач Н. Організація бухгалтерського обліку та оподаткування в органах місцевого самоврядування під час воєнного стану. *Підприємництво та інновації*. 2023. Вип. 29. С. 140-146. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/29.21>.
14. Haustein E., Lorson P. C. Transparency of local government financial statements: Analyzing citizens' perceptions. *Financial Accountability & Management*. 2023. Vol. 39, No. 2. P. 375–393.
15. Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements / International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB). New York : IFAC, 2024. URL: <https://www.ipsasb.org/publications/2024-handbook-international-public-sector-accounting-pronouncements> (дата звернення: 28.02.2026).

References

1. Vasilevska-Smahliuk, O., Hura, N., Derun, I., & Shevchuk, V. (2023). Kontseptualni zasady obliku ta kontroliu biudzhetyv terytorialnykh hromad u voiennyi chas ta v povoienni period [Conceptual foundations of accounting and control of territorial community budgets in wartime and post-war period]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(48), 91-104. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.48.2023.3982>
2. Drozd, I., & Larikova, T. (2021). Bukhhalterskyi oblik ta zvitnist u terytorialnykh hromadakh: posibnyk [Accounting and reporting in territorial communities: manual]. Kyiv: with the support of the "U-LEAD with Europe" Program [in Ukrainian]. <https://share.google/0OhSYopz2F2pn14V2>
3. Kononenko, L., Savchenko, V., & Nazarova, H. (2023). Opodatkuvannia u derzhavnomu sektori ekonomiky: suchasnyi stan, probleme ta perspektyvy [Taxation in the public sector of the economy: current state, problems and prospects]. *Suchasna Tekhnika ta Innovatsiini Tekhnolohii*, (1 (28-01)), 92–97. <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2023-28-01-018>
4. Kononenko, L., & Nazarova, H. (2023). Opodatkuvannia derzhavnoho sektoru ekonomiky v umovakh formuvannia Society 5.0 [Taxation of the public sector of the economy in the conditions of Society 5.0 formation]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (54). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-3>
5. Loboda, O. (2023). Perevahy zastosuvannia intehrovanoi systemy informatsiinoho zabezpechennia pidpriemnytskoi diialnosti [Advantages of using an integrated system of information support for entrepreneurial activity]. *Tavriiskyi Naukovyi Visnyk. Seriia: Ekonomika*, (16), 133–139. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.18>
6. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 437-r Pro skhvalennia Stratehii modernizatsii systemy bukhhalterskoho obliku ta finansovoi zvitnosti v derzhavnomu sektori na period do 2025 roku [On approval of the Strategy for modernization of the accounting and financial reporting system in the public sector for the period up to 2025]. (2018, June 20). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80>
7. Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 1541 Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori 101 "Podannia finansovoi zvitnosti" [National Accounting Regulation (Standard) in the Public Sector 101 "Presentation of Financial Statements"]. (2009, December 28). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11>

8. Law of Ukraine No. 996-XIV Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [On accounting and financial reporting in Ukraine]. (1999, July 16). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
9. Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 1203 Pro zatverdzhennia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori [On approval of the Chart of Accounts for Accounting in the Public Sector]. (2013, December 31). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text>
10. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 59 Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro bukhhaltersku sluzhbu biudzhetnoi ustanovy [On approval of the Model Regulation on the Accounting Service of a Budgetary Institution]. (2011, January 26). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2011-п>
11. Savchenko, V. M., Yurchenko, O. V., & Kononenko, L. V. (2021) Zmina oblikovoi paradyhmy ta yii vplyv na perspektyvy formuvannia modeli obliku diialnosti nekomertsyinykh komunalnykh pidpryemstv – zakladiv okhorony zdorovia v umovakh hlobalizatsii [Changing the accounting paradigm and its impact on the prospects for the formation of a model of accounting for non-profit utilities – health care facilities in the context of globalization]. *Ekonomichniy prostir: Zbirnyk naukovykh prats*, 172, 81-86. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/172-14>
12. Semenets, I. V., Shevchenko, S. O., & Hryhoriv, O. O. (2024). Efektyvnist bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori Ukrainy v umovakh tsyfrovizatsii [Efficiency of accounting in the public sector of Ukraine in the conditions of digitalization]. *Modern Economics*, (47). [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-16)
13. Shulhan, O., & Svichkar, N. (2023). Orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku ta opodatkuvannia v organakh mistsevoho samovriaduvannia pid chas voiennoho stanu [Organization of accounting and taxation in local self-government bodies during martial law]. *Pidpryemnytstvo ta Innovatsii*, (29), 140-146. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/29.21>
14. Hausteine, E., & Lorson, P. C. (2023). Transparency of local government financial statements: Analyzing citizens' perceptions. *Financial Accountability & Management*, 39(2), 375-393. International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB). (2024). *Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements*. New York: IFAC. <https://www.ipsasb.org/publications/2024-handbook-international-public-sector-accounting-pronouncements>

SAVCHENKO Vira

PhD (Economics), Professor,
Professor of the Entrepreneurship,
Accounting, and Finance Department,
Kherson State Agrarian and Economic University
Kherson / Kropyvnytskyi, Ukraine

KONONENKO Lesia

PhD (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Entrepreneurship,
Accounting, and Finance Department,
Kherson State Agrarian and Economic University
Kherson / Kropyvnytskyi, Ukraine

KARNAUSHENKO Alla

PhD (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Entrepreneurship,
Accounting, and Finance Department,
Kherson State Agrarian and Economic University
Kherson / Kropyvnytskyi, Ukraine

ORGANIZATION OF ACCOUNTING IN LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES: CURRENT STATE, PROBLEMS, AND PROSPECTS

Introduction. *The modernization of accounting in local self-government bodies has become an essential prerequisite for improving public financial management in Ukraine under the conditions of decentralization, European integration, digital transformation, and post-war recovery.*

Purpose. *The purpose of the study is to identify the main directions for improving the organization of accounting and accounting policy in local self-government bodies, to determine current methodological and*

practical problems of accounting and taxation, and to develop recommendations for their solution in the context of digitalization and institutional transformation.

Results. *The study demonstrates that the accounting system of local self-government bodies has significant sector-specific features caused by the nature of public administration activities. Particular attention is paid to accounting for earmarked financing, humanitarian assistance, land resources, lease transactions, war damages, and the provision of non-monetary benefits to community members. The research identifies methodological deficiencies in the widespread accounting treatment of valuable gifts provided by local governments, proving that the payment of personal income tax and military levy from budgetary funds constitutes misuse of public resources. A legally compliant accounting model is proposed, based on advance reimbursement of tax liabilities by recipients (or their legal representatives) and the application of the in-kind coefficient when determining the taxable amount. Furthermore, the study substantiates the importance of digital transformation through ERP systems and integrated accounting software, which improve transparency, strengthen internal control, automate accounting procedures, and reduce the impact of human error. Recommendations are also provided regarding the modernization of accounting policies to reflect legislative changes related to land accounting, lease operations, war damage assessment, consolidated reporting, and sustainability reporting in accordance with European Sustainability Reporting Standards.*

Originality. *The scientific novelty of this study lies in its comprehensive approach to examining the organizational and methodological aspects of accounting in local government bodies under current conditions of transformation. The paper develops an improved accounting approach for taxation of non-monetary benefits that eliminates violations of budget legislation and proposes practical directions for updating accounting policies considering digitalization, post-war recovery, and European integration requirements.*

Conclusion. *The development of accounting in local self-government bodies should be based on continuous modernization of accounting policy, harmonization with IPSAS and national accounting standards, wider implementation of digital technologies, and strengthening of financial transparency. The proposed accounting model for taxation of valuable gifts contributes to lawful budget execution and more effective financial management. Further development should focus on expanding digital accounting technologies, improving financial and non-financial reporting, enhancing land resource accounting, assessing war-related losses, and integrating sustainability reporting into the management of territorial communities.*

Keywords: *accounting, local governments, accounting policies, tax agent, earmarked funding, war damages, taxation, consolidated financial statements, digitalization.*

*Одержано редакцією: 28.02.2026
Прийнято до публікації: 15.03.2026*